І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА  SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII Ч. 244. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ГРУДНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 22, 1961 No. 244. VOL. LXVIII.

КЕННЕДІ І МЕКМІЛЛЕН НАРАДЖУЮТЬСЯ В СВІТОВИХ СПРАВАХ

Пальм Віч, Флорида. — Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінджер заявив 20-го грудня, що президент Кеннеді виїжджає на Бермуди 21-го грудня, де два дні, четвер і п'ятницю конферуватиме з англійським прем'єром Мекмілленом про актуальні проблеми світової політики, а головним чином про берлінську проблему. Місце цих нарад 24 години було не вирішене, бо Президент чекав на те, чи лікарі дозволять йому виїхати на Бермуди з огляду на стан здоров'я його батька Джозефа Кеннеді, який 19-го грудня важко занедужав на параліч. 20-го грудня лікарі ствердили, що стан здоров'я Президентового батька на стільки покращав, що Президент може виїхати на два дні на Бермудський острів. Президент виїжджає перед полуднем 21-го грудня і коло 1-ої години має бути на місці. На Бермуди виїхали 20-го грудня звечері Президентові помічники: державний секретар Дін Раск, спеціяліст від совєтських проблем Чарлз Е. Болен, голова Комісії Атомової Енергії д-р Гленн Т. Сіборґ, заступник асистента державного секретаря в европейських справах Вілліям Р. Тайлер та інші. Присутність голови Комісії Атомової Енергії та інших фахівців від атомової енергії свідчить про те, що обговорюватимуть там і справу контролі атомових зброєнь. Атомові фахівці є між членами британської делеґації, що приїхала разом із Мекмілленом. З добре поінформованих кол повідомляють, що мають обговорювати і проблему американських пробних атомових вибухів в повітрі. Є можливість, що ЗДА переведуть пробні експльозії в повітрі на острові Крістмес на Пацифіку, де англійці переводили свої пробні вибухи в давніших роках. Але все ж таки передбачають, що головною темою нарад буде справа Берліну. Мають обговорити, як Англія і ЗДА мають поводитися в справі Берліну супроти того факту, що Франція взагалі є проти того, щоб переговорювати з СССР під комуністичним натиском. ЗДА і Велика Британія є в повній згоді щодо того, що треба втримати свої позиції в Берліні, але між цими двома країнами немає повного узгіднення щодо тактики, як треба реаґувати на кроки СССР і Східньої Німеччини. ЗДА і Франція є за гостру тактику, а Велика Британія дораджує більшу обережність. На третьому плані нарад буде і справа торгівлі, яка актуалізується тому, що Велика Британія плянує стати членом Европейського Спільного Ринку. На порядку нарад будуть ще й такі справи, як зайняття індійцями португальської колонії Гоа, проблема Конґа, можливість акції Індонезії проти Голляндської Ґвінеї та інші.

Передбачено 500 вбитих в автових катастрофах під час Різдва

Шикаґо. — Крайова Рада Безпеки передбачає, що цього року під час триденних Свят Різдва число смертних випадків в автових катастрофах може дійти до 500, якщо автоводії не будуть обережно їхати і не будуть зберігати приписи їзди автом. Ця сама Рада Безпеки передбачає, що число поранених може дійти до 23,000. Рада Безпеки звертає увагу на те, що алькоголь і зашвидка їзда, — це головні причини автомобільних катастроф. Статистика показує, що 55 відсотків вбитих осіб під час попередніх триденних вакацій були п'яні, а 85 відсотків їхали зашвидко. Найнебезпечніший має бути вечір перед Різдвом — 24-го грудня.

Комісія Атомової Енергії про нешкідливість дотеперішньої радіяції

Вашинґтон. — Комісія Атомової Енергії стверджує, що хоч досі відбувалися численні пробні атомові експльозії у ЗДА, СССР, Великій Британії і Франції, то кількість атомової радіяції в повітрі не є ще шкідлива для людського здоров'я. Представник цієї Комісії д-р Гордон М. Даннінґ заявляє, що навіть цьогорічні совєтські пробні експльозії не збільшили так радіяції, щоб вона загрожувала людям, або тим дітям, що тепер народжені. Але якби так совєтські пробні вибухи мали довше тривати, то вони так збільшили б радіяцію повітря, що це мало б вплив на здоров'я людей, головним чином на здоров'я тих, що тепер народилися і зростали б серед радіяції в повітрі.

Сателіт-астроном кидає нове світло на виникнення всесвіту

Вашинґтон. — ЗДА 27-го квітня ц. р. випустили довкола Землі сателіта - астронома „Експлорера XI", який зібрав численний матеріял, що кидає нове світло на наш космос, чи всесвіт. Досі існували різні теорії в цій справі. Зібрані цим сателітом матеріяли підтримують теорію про те, що всесвіт виник внаслідок експльозії, яка сталася більйони років тому. З цих матеріялів виходило б, що так звана протиматерія не виникла в такій віддалі від всесвіту, щоб можна було про неї дізнатися. Цими справами можуть цікавитися ближче науковці, для ширшого кола читачів цікаве те, що сателіт може причинитися до ліпшого пізнання нашої соняшної системи і цілого всесвіту, що від нас віддалений на більйони більйонів світлових років.

В АМЕРИЦІ

● **Нюйоркський кардинал** Френсіс Спеллман 19-го грудня відлетів до Европи, щоб там відвідати американських вояків. Кардинал відвідає американських вояків в Німеччині і буде також в Західньому Берліні. Він відвідає військовий американський персонал і у Франції. Це вже 11-тий раз кард. Спеллман з нагоди Різдва відвідає американські збройні сили за кордонами ЗДА.

● **Секретар оборони** Роберт МекНамара був недужий на перестуду після того, як в неділю вернувся з Европи та Гаваїв. Перестудився був також і президент Кеннеді, який лікувався на Флориді. В багатьох місцевостях занотовано більше число недужих на інфлюенцу.

● **В Кемдені, Ню Джерзі,** суд присяжних визнав винним д-ра Алберта Л. Вайнера в тому, що він злим лікуванням спричинив смерть своїх 12-ох пацієнтів. Суд нараджувався майже 12 годин після розправи, яка тривала 8 тижнів. Д-р Вайнер давав застрики за допомогою нечистих інструментів проти недуги печінки так званої „гепатітіс".

● **Армія видала** окрему брошурку під заголовком „Чому саме я?" (Вай мі?), яку роздають резервістам армії і Крайової ґвардії, щоб вони зрозуміли, чому армія мусіла покликати під час берлінської кризи 119.000 резервістів, а Крайової ґвардії — 40.500. Цієї книжечки видруковано 133.000 примірників.

● **19-го грудня** до порту в Ню Йорку прибув вперше новий корабель „Емпресс оф Канада" і привіз 150 пасажирів і 7,000 мішків пошти. Він прибув із Англії. В цих мішках має бути понад 17,500,000 листів і карток.

Помер Микола Бутович, видатний український маляр і ґрафік


Сл. п. Микола Бутович

Ричфілд Парк, Н. Дж. — У четвер 21-го грудня вранці помер в лікарні в Гакенсек, Н. Дж., один з найвидатніших сучасних українських малярів і графіків сл. п. Микола Бутович, учасник Українських Визвольних Змагань та відомий громадянин, проживши 66 років. Микола Бутович народився 1895-го року на Полтавщині в давній козацькій родині. Малярство студіював в Празі і Ляйпціґу і, закінчивши ляйпціґську академію графічного мистецтва, поселився та працював у Львові й інших містах Західньої України. Після другої світової війни опинився, разом з сотнями тисяч інших українців, на скитальщині в Західній Німеччині, звідкіль в 1948-му році переїхав на постійне до Америки, працюючи в ділянці прикладного мистецтва та беручи активну участь в організованому мистецькому житті і влаштовуючи часто власні мистецькі виставки своїх малярських і графічних праць, присвячені переважно темам українського побуту, демонології та мітології. Остання його виставка відбулася в Ню Йорку в Народному Домі в листопаді ц. р. Був ілюстратором багатьох періодичних і неперіодичних видань та зокрема тісно співпрацював із В-вом „Свобода". Він і оформив вживаний тепер заголовок „Свободи", як і два попередні. В останньому працював над проєктом нової відзначки для Українського Народного Союзу, що мала — крім схрещених американського і українського прапорів та двох дружньо стиснених рук — включати й відповідну символіку для канадійських українців. Помер сл. п. Микола Бутович після трьох тижнів важкої недуги, спричиненої виливом крови до мозку. Панахида відбудеться в п'ятницю 22-го ц. м. в похоронному домі Петра Яреми о год. 7-ій веч., а похорон в суботу, 23-го грудня о 10 год. ранку з названого похоронного дому на православний цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Конґрес проти плянів Президента зменшити митні тарифи

Вашинґтон. — Президент Кеннеді заповів, що в січні 1962-го року внесе законопроєкт про зменшення торговельних тарифів, щоб збільшити взаїмну торгівлю з закордонними країнами. Деякі визначні політики з обидвох партій підтримали пляни Президента, але в Конґресі навіть серед самих демократів є опозиція проти Президентових проєктів. Демократичний конґресмен із Пенсильвенії Джан Дент, який є головою підкомісії, що досліджує справу імпорту й експорту, вже організує опозицію проти зменшування митних оплат. Головним промовцем в обороні теперішніх тариф є голова Крайового Імпортово-Експортового Комітету О. Р. Стрекбейн, який сказав, що торговельні тарифи вже є зменшені на 80 відсотків під час взаїмного торговельного порозуміння, яке обов'язує тепер. Представники деяких промислів нарікають, що не можуть втримати робітників, бо їх підприємства нищить закордонна конкуренція.

Першого січня будуть збільшені внески до соціяльного забезпечення

Вашинґтон. — Соціяльне забезпечення пригадує, що, згідно з законом, від 1-го січня 1962-го року збільшені будуть внески від соціяльного забезпечення. Кожний робітник, що заробляє до $4.800, платитиме від них до соціяльного забезпечення по 3.125 відсотка від заробленої суми. Тепер він платить по 3 відсотки від зароблених сум, які є оподатковані до $4.800; більші суми не підлягають оподаткуванню на соціяльне забезпечення. І так, робітник, що заробляє пересічно по $92.30 тижнево (що робить річно $4.800), досі платив річно $144, а від нового року платитиме $150. Самозатруднений досі платив по 4.5 відсотка, а від 1-го січня 1962 платитиме по 4.7 відсотка від зароблених сум. Досі він платив найвищу суму $216 річно, а тепер платитиме по $225.00, якщо заробляє сам в себе суму $4,800. Це збільшення важне на один рік, бо від 1-го січня 1963-го обов'язує дальше збільшення. Остання статистика виявляє, що 16,300.-000 осіб у ЗДА дістає пенсії з соціяльного забезпечення. Місячно вони дістають більше як один більйон долярів.

● **Нацистська верхівка страхітливого кацету Освєнцім (Авшвіц),** разом 26 осіб, стане в майбутньому році перед судом у Франкфурті в Західній Німеччині. Прокуратура заповідає закінчення слідства до квітня 1962 р. Коло десятка інших найбільших винуватців з Авшвіцу ще скриваються. Рік тому арештовано останнього коменданта того табору Ріхарда Бера, який скривався в лісах, як дереворуб.

Письменник Михайло Яцків помер у Львові на 89-ому році життя

Київ. — Згідно з повідомленнями „Радянської України" та київської „Літературної газети" в суботу дня 9-го грудня помер у Львові відомий український белетрист Михайло Яцьків. Народжений 5 жовтня 1873 року в селі Лесівці, Богородчанського повіту в селянській родині, Михайло Яцків вчився в Станіславівській та Бережанській гімназіях і потім був службовиком львівських господарських установ, м. ін. „Дністер". Після окупації Західньої України Совєтами працював у Львівській бібліотеці Академії наук УССР. З першим своїм оповіданням Михайло Яцьків виступив 1899 року і з того часу почали появлятися збірки його оповідань та повісті, між ними „В царстві сатани", „Огні горять", „Казка про перстень", „Чорні крила", „Блискавиці", тритомовий роман „Танець тіней" та інші. Після закінчення визвольних змагань 1917-1920 років Михайло Яцків був пропаґандистом угодової політики у відношенні до польських займанців і разом з Сидором Твердохлібом видавав угодовий часопис „Рідний край". Під кінець 30-их років його в деякій мірі регабілітовано і навіть прийнято до Товариства письменників і журналістів ім. Івана Франка. З приходом Совєтів Михайло Яцків визнав беззастережно совєтський комуністичний режим і за те був прийнятий і до Спілки Письменників України і його твори, відповідно перероблені і проредаґовані, появилися в совєтських видавництвах. Нових речей писав М. Яцків мало.

ОН ЗАСУДИЛИ ЗНОВУ МОСКВУ ЗА МАДЯРЩИНУ Й ПЕЙПІНҐ ЗА ТИБЕТ

МІЖНАРОДНІЙ ТРИБУНАЛ МАЄ ВИРІШИТИ СПІР ЗА ГРОШЕВІ ВПЛАТИ ВІД ЧЛЕНІВ ОН

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея на свому останньому перед Різдвяними святами засіданні в минулу середу 20 грудня ц. р. засудила знову 49 голосами проти 17 при 32-ох, що стрималися, Совєтський Союз і Мадярщину за те, що вони не повинувались попереднім постановам Об'єднаних Націй щодо Мадярщини. Речник ЗДА Адлей Стівенсон ствердив, що все ще тисячі політичних в'язнів караються по мадярських в'язницях і що не привернено в Мадярщині мінімум громадянських і людських свобод. СССР і його сателіти закидали Америці, що вона свою резолюцію „штучно підтримує міжнародний фермент". Водночас засуджено також 56 голосами проти 11 при 29, що стрималися, комуністичний Китай за його поведення в Тибеті, що його нарід позбавлено фундаментальних прав і свободи. Коли ці дві резолюції мали демонстраційний характер, то діловою резолюцією було рішення 52 голосами проти 11 при 32-ох, що стрималися Міжнародному Трибуналові в Гаазі на вирішення засадниче, чи всі члени Об'єднаних Націй є зобов'язані за т. 17 чартеру ОН платити свою частину на фінансування всіх акцій, що їх ОН проводять на основі рішень Генеральної Асамблеї. Річ у тому, що всі комуністичні країни не платять ані сотика на міжнародне військо ОН, що береже перемир'я на ізраїльсько - арабському кордоні, а Франція і комуністичні країни не платять нічого на військо ОН в Конґо. — На тому засіданні „перемелено" 20 справ. Сесія ОН зійдеться знову 15 січня на дуже короткий час.

Індонезія і Голляндія хочуть посередництва ЗДА в їх спорі за Зах. Ґвінею

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант поновив в рішучішій формі заклик до Індонезії і Голляндії, щоб вони у своєму спорі за Західню Ґвінею не хапалися, як засобу вирішення, збройної сили. У Тант адресував своє звернення персонально до індонезійського президента Сукарна і голляндського прем'єра д-ра Яна Едварда де Квейя. У Тант прийняв на довшій розмові голляндського делеґата при ОН Ц. В. А. Шурмана. Водночас у Вашинґтоні індонезійський амбасадор д-р Зарін Заїн зголосився у заступника державного секретаря Джорджа МекДжі і заявив йому, що Індонезія дуже радо прийняла б „допоміжну руку" З'єдинених Держав у розв'язуванні цього конфлікту. Того самого дня голляндський амбасадор д-р И. Г. Ван Ройєн заявив більш-менш те саме асистентові державного секретаря далекосхідніх справ, Авереллові Гаррманові. Однак це дуже трудна справа, бо Голляндія стоїть на засадничому становищі, що Західня Ґвінея, заселена здебільша автохтонними папуасами, повинна сама вирішити свою долю у плебісциті, а Індонезія вважає Західню Ґвінею за свою територію — хоч ніколи там вона не володіла — і настоює просто на передачі голляндцями влади в руки Індонезії. Тому Індонезія відкинула відповідні пропозиції, що їх в минулому місяці в Об'єднаних Націях зробив голляндський міністер закордонних справ д-р Жозеф Люнс.

У Польщі не припиняється конфлікт між Церквою і комуністами

Варшава. — Кардинал Стефан Вишинський оприлюднив свого листа до організації католицького студентства в Познані з гострою критикою політики уряду супроти Церкви. Зокрема кард. Вишинський різко критикував рейд поліції, переведений 23 листопада ц. року проти зборів католицької молоді, які відбувались в Домініканській церкві у Познані. Оце вперше комун. поліція ввійшла до святині, леґітимувала й допитувала всіх приявних та потім розігнала їх. Кард. Вишинський назвав це „нечуваним порушенням релігійних почувань" та „нелеґальним актом". Комуністичний уряд, навпаки, твердить, що цей рейд був цілком „леґальний", бо спирався на новому законі про збори, який наказує зголошування на поліції з просьбою на поліційний дозвіл — всіх без вийнятку зборів і сходин більше як 12-х осіб., в приватних домах чи в публічних домівках. Комуністичний режим очевидячки хоче підтягнути поняття публічних домівок і заль — також католицькі святині, проти чого рішуче застерігаються духовники, вказуючи, що в такому випадку треба б діставати поліційний дозвіл на кожну Богослужбу, на якій було б приявних більше, як 12 осіб.

● **Відкриття виставки праць українських мистців Шикаґо й околиці** відбулося в п'ятницю дня 8 грудня в залях Пластового Дому в Шикаґо. У виставці беруть участь Марія Гарасовська - Дачишин, Анна Калимон, Андрій Коваленко, Анатоль Коломиєць, Кость Мілонадіс, Ірина Несторович, Олександер Рончковський, Оксана Теодорович і Михайло Урбан. Головною організаторкою виставки є малярка Марія Гарасовська - Дачишин.

● **Заходом Філологічної секції НТШ** відбудеться в суботу, 30 грудня 1961 р. в год. 6-ій веч., в залі НТШ, 302-304 Захід 13 вул. в Ню Йорку, Наукове Засідання Секції, на якому проф. д-р Кость Кисілевський виголосить доповідь на тему „Нові лінґвістичні атляси". По доповіді відбудеться дискусія.

В ОЧІКУВАННІ НА ПРЕЗИДЕНТА КЕННЕДІ


Британський прем'єр Геролд Мекміллен (справа) очікував на Бермудах вістки, чи президент Кеннеді, з уваги на недугу його батька, зможе приїхати на умовлену зустріч. На фото зліва — губернатор Бермуд сер Джуліян Гескойн.

ЧОМБЕ Й АДУЛЯ ДІЙШЛИ ДО ЗГОДИ В СПРАВІ ЄДНОСТИ КОНҐА

Леопольдвіль. — В четвер, дня 20 грудня закінчилися успішно започатковані за ініціятивою американського амбасадора до Конґа розмови між прем'єром центрального конґолійського уряду Сирілем Адулею і президентом Катанґи Мойсе Чомбе. Згідно з проголошеним комунікатом переговори були успішні й обидві сторони погодилися на єдності і неподільности Конґа і приналежности Катанґи до конґолійської держави. Розмови Чомбе з Адулею тривали і в середу 20 грудня і в четвер, дня 21 грудня. Про вислід переговорів, проголошено вже окрему проклямацію із ствердженням, що Чомбе погодився визнати тимчасову конґолійську конституцію, в основу якої покладена засада, що Конґо складається з шістьох автономних провінцій, президенти яких підлягають центральному конґолійському урядові. З другого боку, Адуля, як репрезентант теперішнього центрального уряду мав погодитися на те, щоб конґолійський парлямент узяв під розгляд справу поширення зміни конституції в напрямку признання більших прав для окремих провінцій. Відбувалася зустріч Чомбе з Адулею в Кітона — летунській базі Об'єднаних Націй на південний захід від Леопольдвілю. Погоджуючися на відбуття переговорів з Адулею, Чомбе поставив собі за мету добитися негайного перемир'я в Катанзі, значить припинення боїв між військами Об'єднаних Націй та Катанґи, які тривають уже від 5 грудня і загрожують знищенням конґолійської індустрії. Після успішного закінчення переговорів повідомлено теж, що вже найближчими днями відбудеться офіційне проголошення перемир'я в Катанзі. Згідно з іншими повідомленнями, війська ОН будуть залишатися в Конґо ще якийсь час для охорони загального порядку.

Американські вояки можуть взяти участь у війні в Південному В'єтнамі

Сайґон. — Американські вояки в Південному В'єтнамі, які є там у характері членів військової місії або технічного персоналу для доставлених Південному В'єтнамові гелікоптерів і літаків, практично можуть опинитись в розпалі війни між південними в'єтнамцями і комуністичними партизанами. Донедавна американська військова місія нараховувала 685 осіб, в тому числі — інструктори для південно-в'єтнамської армії, технічні фахівці, дорадники і т. д. Із 40 гелікоптерами, що їх недавно передано Південному В'єтнамові, прибуло 400 летунів і вояків. Водночас прибуло багато інших військовиків і тепер є у В'єтнамі кругло 2.000 в американських уніформах. Американські летуни й обсерватори обслуговують гелікоптери і літаки на стежно - розвідчій службі проти комуністичних партизанів. Вони мають стріляти у випадку заатакування їх комуністами. Те саме стосується американських моряків на човнах на прибережних водах. За останніх сім років ЗДА доставили Південному В'єтнамові зброї і виряду на пів більйона дол., а остання збільшена допомога охопила додаткових 80 мільйонів дол. На запеклість війни з комуністичними партизанами вказують офіційно подані цифри, що в листопаді ц. р. згинуло 405 вояків з державного війська і 354 було ранених, та що 371 партизанів схоплено і 196 вбито.

25,000 міліції борються проти кубинських повстанців

Маямі, Флорида. — Колишній командант Другого національного фронту проти режиму диктатора Батісти Елой Ґутіярез Менойо, який тепер перебуває на еміґрації у ЗДА, скликав пресову конференцію, на якій повідомив, що в провінції Ляс Вілляс в Ескамбрейських горах ведеться кривава боротьба між повстанцями і міліцією Кастра. Менойо зірвав із Кастором, коли довідався про його комуністичну програму, і від довшого часу об'їздить кубинські колонії в ЗДА та організує збройну боротьбу проти Кастра. Кастрів брат Равль, який є шефом кубинських збройних сил, вже від тижня підготовляє офензиву проти повстанців, що створили собі базу на відтинку між Санкті Спірутус і Банао, що є довгий на 10 миль. Урядова міліція мала обсадити всі шляхи до гір, бо хоче зліквідувати повстанські сили. Менойо заявив, що Кастро буде переможений таки на самому острові. Численні фармери приєдналися до повстанців, частина міліції перейшла на бік повстанських збройних сил, якими командують капітан Еверардо Саляс і лейтенант Еліо Бальмасера. Менойо відмовився подати число повстанців, але журнал „Богемія Лібре" пише, що число повстанців має виносити коло 300. Зброю переслали човнами вночі перед вибухом повстання. Частина населення явно підтримує повстанців. Але кореспондент Ассосіейтед Пресс із Гавани Джордж Арфелд повідомляє, що там не видко жадних слідів того, що йде боротьба проти повстанців. Урядово заперечив вістку про повстання і представник уряду Кастра.

У СВІТІ

● **Британський уряд** проголосив, що він плянує перехід британської валюти на децимальну систему. Канцлер скарбу Селвайн Ллойд заявив в палаті громад, що уряд покликав до життя окрему комісію, яка передумала б справу реформи валюти й прийшла з конкретним внесенням. В Британії, як відомо, обов'язує фунт, рівновартости дол. 2.80, який складається з 20 шилінґів, а кожний шилінґ має 12 пенсів. Найменшою одиницею пів пенні. Децимальна система є в усіх континентальних европейських валютах і американській (1 дол. рівний 10 „даймам", 1 „дайм" — 10 центів).

● **Новостворена Балтійська команда НАТО,** яка так страшенне схвилювала Москву, матиме за свого команданта німецького контрадмірала Гергарда Ваґнера. Три данські генерали будуть комендантами летунства і двох наземних армій у Балтійському обширі.

● **270 втікачів із південно-атлянтійського острова Кунга** внаслідку тамошнього вибуху вулькану будуть на постійне поселені у південній Англії, за 10 миль від Савтгемптону, в окремій побудований для них оселі, — недалеко моря, яке вони люблять, але й поблизу фабричних можливостей праці. Вони жили впродовж двох місяців, відколи втекли з своїх домів на залитому лявою острові, в тимчасових військових бараках.

● **У Марокко,** внаслідку завзятої кампанії арабських націоналістів, уневажнено візи для кругло 20.000 тамошніх жидів, які мали виїхати до Ізраїлю. 2.000 марокканських жидів виїхали три тижні тому. Арабські націоналісти виступили проти того, щоб такою масовою іміґрацією марокканських арабів скріплювати Ізраїль.

● **В Політичній Комісії Об'єднаних Націй,** де ведуться дебати над безнадійною проблемою з'єдинення Кореї — 54 голосами проти 17 відкинено комуністичний внесок, щоб запросити на ті наради також представників комуністичного уряду Північної Кореї. „За" голосувало тільки 11 комуністичних країн і 6 попплентацьких „невтральних".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Проти свободи злочину

Керуючися покладеними в основу американського державного ладу й американського способу життя принципами свободи думки і слова, як також бажанням унормалізувати взаємини з Совєтським Союзом, уряд президента Кеннеді скасував у березні цього року обмеження щодо масово надсиланої до ЗДА з комуністичних країн на адреси американських громадян комуністичної пропаганди — книжок, журналів, часописів, памфлетів, плякатів і летючок. Від того часу, як повідомляють поштові уряди, залив комуністичної пропаганди збільшується в неймовірний спосіб. До ЗДА надходить чимраз більше тонн комуністичної макулятури, що її, згідно з рішенням президента Кеннеді, пошта зобов'язувана доручувати громадянам ЗДА. Водночас із цим у поштових урядах, як і урядових установах у Вашингтоні збільшується кількість зажалень і протестів збоку громадян, бомбардованих посилками з СССР і інших комуністичних країн з відкритою пропагандою комунізму, з атаками на ЗДА й американський спосіб життя, із знеславлюванням та наклепами на американських громадян різнонаціонального походження і на їхні зачартеровані установи й організації.

Усі ці зажалення та протести оправдані і слушні. Поширювані з допомогою американської пошти комуністичні агітаційно - підривні матеріяли спрямовані на розклад і деморалізацію не тільки національних груп у ЗДА, але й цілої американської нації, на зміну існуючого тут ладу. Шкода, яку спричиняє ця пропаганда в моралі американських громадян, величезна і може мати фатальні наслідки навіть для оборони ЗДА проти агресії збоку тієї чи іншої комуністичної держави. Завжди бо можна подибати наївних, що повірять у красномовну брехню та можуть стати її знаряддям.

Проте, справа надсиланих до ЗДА і доручуваних тут поштовими урядами посилок не вичерпується її підривним, розкладовим змістом. З допомогою надсиланих до ЗДА посилок централі комуністичної диверсії та шпигунства в Москві і в інших комуністичних країнах мають можливість встановляти місце перебування вороже наставлених до комунізму людей, шантажувати їх, застрашувати, а то й ліквідувати. З другого боку поширюванням комуністичної пропаганди серед різнонаціональних груп ЗДА ті централі підготовляють ґрунт для вербування шпигунів та агентів і вишколювання їх для антидержавних акцій у ЗДА. І в усьому цьому допомагають їм самі ж таки американські урядові чинники.

Потурання підривній комуністичній пропаганді на терені З'єдинених Держав Америки, які ставлять собі за мету боротьбу із загрозою комунізму для вільного світу, має ще й третій, не менше важливий моральний аспект. З допомогою цієї пропаганди, зокрема масово висиланих до ЗДА й інших країн вільного світу нібито приватних листів совєтські каґебісти здобувають дані про те, хто з совєтських громадян має когось за кордоном і з якими особами у вільному світі вдержують громадяни СССР постійні зв'язки. Теперішній „ліберальний курс” у Совєтському Союзі кожного дня може змінитися, і тоді жертвами масових репресій, — як це вже багато разів бувало в минулому — стануть насамперед ті люди, картотеки яких обтяжені „зв'язками з закордоном”. І тоді знову летітимуть голови десятків тисяч людей, винних хіба в тому, що повірили в лібералыність комуністичного режиму і в хрущовську коекзистенцію із західнім світом.

Воля — це найбільше добродійство людини. І тому існують в'язниці для тих, що цією волею зловживають для злочинства. Тим більше не може бути свободи для намагань знищити її.

Сила і Ахіллова п'ята СССР

Недавно передано на цьому місці цікаві думки видатного американського публіциста Стюарта Алсопа про „Слабість Хрущова”, висловлені в обширній статті у „Сатардей Івнінг Пості” з 16-го грудня. В наступному числі того журналу з 30-го грудня С. Алсоп, у підсумках своїх вражень з кількатижневої подорожі по Східній Европі, пише про „Силу Хрущова”. Коли він найбільшу слабість комуністичного режиму в східньо-европейських країнах вбачає у невдачі з'єднати собі людину, — то найбільшу силу Совєтського Союзу бачить він у тому, що мільйони підсовєтських громадян, вихованих вже чи навіть народжених за совєтської влади, становлять дійсно той „новий тип людини”, яким пишається Хрущов. Алсоп признає, що дійсно такий новий тип людини в СССР, чоловіків і жінок, існує: він думає категоріями совєтської пропаганди, безкритично повторює гасла і звороти, вживані совєтським урядовим словництвом, і визнає диктатуру большевицької оліґархії як щось природне і самозрозуміле. Алсоп подає багато конкретних прикладів такої звихненої психіки і ментальности вже другого покоління, вихованого в атмосфері, створеній большевицькою системою. Між іншим, нема буквально ні одного американського туриста чи туристки, яких на кожному кроці не запитували б в СССР: чому Америка приготовляє агресивну війну проти СССР?!

Защеплення мільйонам підсовєтських людей іншої, як на Заході, психіки та іншого способу думання, — найперший елемент сили совєтського режиму. Бо лише ця слухняність підсовєтської маси створила режимові таку стабільність, яка дозволила йому допустити відлигу. Цю відлигу видно з більшій свободі підсовєтських громадян у розмовах з чужинцями, в більшій одвертості у розмовах між собою в публічних місцях, у трохи легшій загальній атмосфері. А проте, ця атмосфера все ще перейнята таким духом невільництва, що кожний турист, як тільки приїжджає до СССР, вже хоче вернутися до своєї вільної західньої країни.

За другий елемент совєтської сили С. Алсоп уважає армію, фльоту й летунство, ракети й атомову зброю. Він стверджує, що СССР, провідники якого вічно кричать про західній імперіялізм і мілітаризм, насправді подобає на військовий табір у порівнянні з західніми країнами, де війська куди-куди менше. Алсоп ставить цікавий запит: чому властиво Совєти, які нахваляються своїми 50- і 100-меґатоновими бомбами й таким величезним арсеналом ракет з атомовими головками, що можуть „угробити” Захід, водночас тримають мільйонові наземні війська? Країни - члени НАТО повинні мати це на увазі й, розпоряджаючи достатнім людським матеріялом — поставити на ноги однакове число змоторизованих дивізій.

Американський публіцист признає, що Хрущов зазнав прикрої несподіванки на 22-му партійному з'їзді, коли не тільки комуністичний Китай, але й кілька інших азійських комуністичних країн взяли в оборону заатаковану ним Альбанію. Однак, він перестерігає проти перебільшування розбіжностей у комуністичному світі, які не є аж такі великі, щоб протизахідній комуністичний фронт розколовся. Найбільшу загрозу для миру бачить Алсоп у тому, що Хрущов і його „соратники” дійсно можуть повірити, що вони сильніші за Захід, бо тоді вони готові будуть на нього кинутись. За одне з найповажніших гальм для совєтського імперіялізму Алсоп вважає ту „Ахіллову п'яту” совєтського режиму, якою є „ненависть уярмлених народів Сходу Европи до накиненого їм режиму”. Мир можна зберегти тільки збільшенням збройної потуги Заходу і такою рішучою поставою, щоб Хрущов не мав ані найменшого сумніву, що його агресія зустрінеться із нищівним збройним спротивом. Тоді він, знаючи про свою Ахіллову п'яту і про атомову силу Америки, війни не розпочне.

М. Чировський

ГОСПОДАРСЬКІ ПЕРЕДБАЧЕННЯ

Це є цілком нормальним явищем, коли то людина в стані напруження й непевности старається себе підбадьорити надією на спокійніше, стабільніше і краще завтра. Також і в економічному відношенні, в пору вагань і різних турбот, не зважаючи на відносний просперитет, економісти, політики і пересічні громадяни питають себе: А що принесе майбутність? На найбільш суттєві питання є декілька відповідей, заснованих на аналізі досвіду минулого і біжучого розвитку подій, спертих на студіях фахівців.

Загальний погляд на ці питання є такий, що в найближчому десятиріччі ми матимемо прекрасний просперитет, спричинений ростом населення і технічним поступом. Найближчі роки, правдоподібно, будуть під господарським оглядом задовільні, але не можна сподіватися якоїсь надзвичайної, блискучої ринкової коньюнктури. В економіці заходять великі зміни, що дадуться взнаки кожному: робітникові, професіоналістові, підприємцеві, капіталістові, робітничому провідникові, молодій людині, яка вперше шукатиме собі праці.

В найближчих роках доляр стане більше стабільним, зменшиться натуга інфляційної тенденції, хоч це, здається нам, цілковито залежатиме від міжнародної політичної ситуації, яка не обіцяє скорого й поважного відпруження. Коли ж, одначе, доляр дійсно устабілізується, тоді покупець матиме більшу купівельну силу і зможе диктувати підприємцям, що і скільки продукувати.

Імовірно, що торгівля розвиватиме нові, агресивніші методи продажу, щоб здобути покупця, який стане перебірливішим і розумнішим у своїх рішеннях.

Ринкова конкуренція загострится, а вигляди на великі зиски в промислі й торгівлі будуть нижчі, як у минулих, п'ятдесятих роках. Важче буде вирішувати, куди спрямовувати капіталовклади. Акції і облігації приноситимуть нижчі дивіденди і відсотки, бо й зиски корпорацій будуть дещо нижчі в 60-их роках.

Ринок праці матиме нові трудноці; молодим людям, без досвіду та фахової практики щораз важче буде знайти працю. Провідники робітничих спілок матимуть більше перешкод у реалізації своїх плянів, зокрема, в плянах підвищення робітничих платень. Нижчі зиски підприємств унеможливлять ріст коштів праці у відсотковому відношенні, і тому підприємці рішучо опиратимуться ростові платень. А у висліді такого розвитку подій популярність і сила спілок спадатимуть.

„Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт” в інтерв'ю з економічним дорадником президента Кеннеді, проф. Волтером Геллером, намагався дізнатися про опінію уряду і його пляни в господарському секторі на 1962-ий рік. Геллер переконаний, що в наступному році економічна коньюнктура буде в повному розгоні — індустріяльно - комерційна ділянка матиме нові рекордові зиски, споживач набере нової сили і впливу на ринку; державні видатки ростимуть; ростимуть і капіталовклади в приватні підприємства. Проф. Геллер підкреслив, що в наступному році уряд і далі намагатиметься устабілізувати народне господарство. Одначе, він свідомий поважних труднощів в економіці у найближчому майбутньому. Передусім затяжний страйк сталеварних робітників, якщо він матиме місце у 1962-му році, поважно сповільнить ріст національної економіки. Важко передбачити поставу спілки сталеварних робітників, її патріотичну чи еґоїстичну відповідь на заклик Президента бути поміркованими у вимогах підвищення платень.

Дальшою турботою — заявив Геллер, — буде проблема золота, що вимагатиме від уряду особливої чуйности і обережности, щоб не допустити до його збільшеного відпливу. Нарешті, окрему увагу треба буде звернути на положення доляра, питання цін, платень і міжнародної торгівлі, щоб забезпечити валюту проти інфляції.

Справами господарського положення в найближчому майбутньому спеціяльно займається публікація асекураційної компанії „Пруденшел”, що вийшла під заголовком „Економічне передбачення на 1962-ий рік”. Ця публікація появляється рік-річно з початком грудня. Господарські гороскопи компанії „Пруденшел” відносно вірні і правдоподібні.

І так, компанія „Пруденшел” передбачає, що загальна національна продукція ЗДА досягне у 1962-му році 566 більйонів долярів, — на 46 більйонів долярів або 9% більше, як у 1961-му році. В порівнянні із ростом господарства СССР це мало б велике значення, бо в кількох минулих роках американський господарський ріст становив лише 2½ — 3%, а в СССР виносив він 8 - 12%. Це дуже турбувало американських економістів.

Через державні видатки і великі закупи споживача, — читаємо в згаданій публікації, — приватні підприємства збільшать свої інвестиції в 1962-му році на $5 більйонів. Державні видатки зростуть на $11 більйонів, в тому числі федеральні — на $6.5, а стейтові — на $4,5 більйона. Споживач збільшить свої закупи на $25 більйонів, тобто на 7% у порівнянні з 1961 р.

У ділянці американської міжнародної торгівлі — передбачає публікація „Пруденшел” — залишатиметься те саме положення, тобто неґативний платничий балянс та журба над збільшенням експорту. На ринку праці будуть ті самі трудноці. Робітна сила країни збільшиться мільйонами молодих людей, але структуральні зміни в промисловості й торгівлі не дадуть можливости в скорому часі всю її абсорбувати. Тому безробіття все ще охоплюватиме понад 5% робітної сили ЗДА.

Назагал усі передбачення — і ті на шістдесяті роки, і ці на 1962-ий рік — між собою згідні і взаємно доповнюються, а господарські події кількох минулих тижнів потверджують аналізу майбутнього розвитку подій. Продукція сталі досягне найвищого рівня за останні два роки. Роздрібна торгівля росте й росте. Продаж авт осягнув покищо найвищий рівень для листопада і грудня. Особисті прибутки збільшуються, росте й заможність громадян. Ринкові ж трудноці такі самі, як були: безробіття, неґативний платничий балянс, неґативний балянс уряду і т. д.

Ярослав Курдидик

„ДРУГИЙ БІК” АТОМОВОГО РОЗЗБРОЄННЯ

У зв'язку з припиненням мораторії і відновленням Москвою ядрових експльозій, ЗДА не залишалося нічого іншого, як, хоч би з чисто престижевих моментів, і собі розпочати вибухи, покищо під землею. Головний дорадник Президента в атомових справах, проф. Д. Зіборґ оприлюднив, що за той час, поки в Женеві велися пристрасні дебати в справі атомового роззброєння, большевики встигли приготувати стільки нових ядрових стрілен, що вже навіть до деякої міри „наздогнали” в тій ділянці Америку.

Із звітів Комісії Атомової Енерґії виявляється, що большевики назагал експльодували 160 меґатонів, тоді як ЗДА, Англія і Франція, разом узяті, починаючи від 1946 року, експльодували лише 125.

Деякі мілітарні й атомові фахівці в західньому світі, слідкуючи за останньою серією совєтських ядрових експльозій на Далекій Півночі, прийшли до висновку, що СССР зробив, головним чином за останні три роки „пробалакані” в Женеві, великий поступ у розвитку своєї ядрової сили. Совєтські вчені, — твердять вони, — вчинили перелам у ядровій технології і у випробуванні протиракетних ракет, — перелам, який може навіть зредукувати до деякої міри ефективність т. зв. відплатного удару ЗДА. З другого боку чуємо голоси, що СССР не досягнув основної, чисто технічної переваги, а лише скріпив свою мілітарну та політичну позицію.

Проф. Е. Теллер, світової слави фізик, якого називають у ЗДА „дійсним конструктором водневої бомби”, вважає що большевики провели згадану серію ядрових експльозій з таких причин:

1) СССР мав перед тим майже виключно „прототипні”, тобто дуже великі й важкі атомові „головки” і тепер намагається їх „змініятюризувати”, інакше кажучи, добитися того, що вже віддавна мають ЗДА;

2) Цими експльозіями большевики хотіли перевірити ефективність і надійність тих бомб та стрілен, що їх мають уже на складі;

3) Остання серія вибухів дозволила большевикам перевірити якість і ефективність найменших ядрових стрілен, призначених для тактичних цілей (атомова артилерія та малі ракетні викидні);

4) Підводними вибухами вони вдосконалювали ядрові бомби для нищення підводних човнів типу „Поляріс” або спорідненої з „Поляріс” конструкції.

Щодо так званих „атомових опадів”, які постають з радіоактивних частинок, витворених ядровими вибухами у повітрі, то про них окремі дослідні центри мають різну опінію. В деяких країнах атомові опади прийняли з перебільшеним страхом. В тих країнах доходило навіть до того, що городовину, м'ясо й молочні вироби, нібито „вже просякнені” радіоактивністю, перестали споживати, і у зв'язку з тим відразу збільшився попит на консервовані продукти. Однак перевіркою, проведеною службою публічного здоров'я ЗДА, встановлено, що причини до побоювань немає.

У протилежність до цього появилось в пресі дуже песимістичне ствердження відомого хеміка, лавреата Нобелівської нагороди д-ра П. Павлінґа, що навіть один вибух 25-меґатонової бомби може стати причиною того, що у найближчих ґенераціях народиться до 200 000 дітей з різними фізичними вадами.

Відомо, що головними спричинниками атомових опадів є три радіоактивні ізотопи: стронціюм 90, цезіюм 137 і йод 131. Досліди виявили, що стронціюм 90 і цезіюм 137 залишаються активними протягом 25 - 30 років, тоді як загроза йоду 131 триває заледве вісім днів. Все таки навіть за час свого короткого „існування” йод може спричинити хворобу рака; сторціюм нібито спричинює рак костей і левкемію, а цезіюм просякає увесь організм і може зумовити загальну фізичну деґенерацію.

Світову загрозу атомової війни і спосіб її уникнути конґресмен А. Дадд прибрав у таку ляконічну фразу: „Найкраща запорука проти всякого лиха, що його можуть накоїти прямі експльозії або їхні опади, — доручити нашим міродайним чинникам, щоб вони якнайменше часу витрачали на балачки про „всесвітнє роззброєння”, а якнайскорше розбудували нашу загальну бойову потужність, головним чином ядрового порядку”.

Немов би на підтвердження цієї формули конґресмена Дадда з не менш важливою заявою виступив президент Кеннеді: „Якщо йде про постійну розбудову сили ЗДА, то ми не входитимемо в цьго приводу в будь-які торги чи дискусії. Ми вжили належних заходів у минулому, щоб бути першими у світі, і на майбутнє не будемо ніколи послаблювати нашої безспірної могутности і переваги!”

Бельгія хоче скаржити ОН за шкоди, заподіяні їй в Катанзі

Брюссель. — У бельгійському сенаті зголошено внесок, щоб Бельгія заскаржила Об'єднані Нації, як правну установу, за матеріяльні шкоди, що їх заподіяли війська Об'єднаних Націй бельгійським громадянам і підприємствам в Катанзі у Конґо. Президент бельгійського сенату запропонував, щоб перевести міжнародне слідство, яке встановило б ступінь відповідальности Об'єднаних Націй за заподіяні в Катанзі шкоди та водночас устійнило б висоту тих шкід. Міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак заявив, що судова скарга проти Об'єднаних Націй породжує „гори проблем”, що їх треба з'ясувати передтим, поки почати таку акцію. Водночас він ствердив, що він перевірив докладно проголошений Об'єднаними Націями список закордонних „найманих” людей в Катанзі, з-посеред яких 200 це нібито бельгійці. З отих 200 осіб одна вже давно померла, 5 не є бельгійцями, а 48 перестали служити в катанґійській армії вже кілька місяців тому. Новий клопіт для бельгійського господарського світу заповідає конґолійський прем'єр Сиріль Адуля: скаргу проти найбільшої бельгійської рудокопної компанії в Катанзі „Уніон Мініср” за вплачування велетенських сум титулом податків і коштів найму — безпосередньо катанґійському провінційному урядові, замість до каси центрального конґолійського уряду. Адуля твердить, що названа компанія не мала права давати Мойсе Чомбе грошей, належних урядові Конґа.

Іван Овечко

Чому інкоґніто?

Ми справедливо нарікаємо на совєтські інформаційні дані в пресі, бо вони й справді нікого і ні про що не інформують. Бо ж що дає читачам повідомлення про те, що в якомусь колгоспі зібрано кукурудзи вдвоє більше, ніж минулого року, якщо ніхто не знає, скільки зібрано в минулому? Або що означає цифра 250% у відношенні до 1914 року, як це там прийнято вживати? Ніякої інформації не бачимо і в твердженні, що цього року, мовляв, осягнуто чогось там більше, ніж перед другою світовою війною. Така „порівняльна” статистика — ніяка статистика, ніяка інформація, якщо замовчується кількість того, до чого все те порівнюється.

Ми розуміємо, чому саме так, а не інакше, робиться в Совєтському Союзі. Але чому щось подібне часто трапляється тут, серед нас, українців у вільному світі, — годі зрозуміти.

Ось українська газета чи журнал веде акцію за збільшення числа своїх читачів-передплатників. Їх сторінки переповнені закликами: подвоїмо чи й потроїмо число передплатників! Але та сама газета чи журнал і словом не обмовляються, скільки ж тих передплатників вони мають, яку саме цифру треба подвоїти чи потроїти: сто, двісті, тисячу, десять тисяч?

Число передплатників і наклад газети чи журналу завжди невідомі для читача. І це в той час, коли про число післяплатників або постійних неплатників пишеться відкрито. То чому мусіло б бути „незручним” писати й про кількість передплатників, навіть коли б та кількість була замала? Адже ж не вбачаємо нічого „незручного” в позначенні накладу книжок тоді, коли деякі з них мають просто таки епохальне значення, а виходять мізерним тиражем в одну-дві тисячі примірників на мільйонову українську еміґрацію.

Те саме і в наших інформаціях про культурно - громадське життя.

Читаємо прекрасний опис прекрасної імпрези. У списку учасників бачимо відомі імена. Допис займає чверть, а то й півсторінки часопису. Але тільки з третьої руки довідуємося, що на тій цікавій і на високому рівні влаштованій імпрезі, що відбулася в центрі кільканадцятитисячної української громади, були... 30 присутніх. Буває й навпаки: і опис імпрези слабенький, і місце, приділене для нього, невелике, але з десятих рук отримуємо інформації, що присутніх на імпрезі було кільканадцять соток.

Невже наш національний ворог посильнішає, а наша національна політика втратить на тому, коли ми будемо відповідно інформувати читачів без жадних інкоґніто в числах і даних? Здається нам, що, навпаки, самозаколисуванням і промовчуванням відповідних статистичних даних ми собі самі шкодимо.

Не кажемо тут про інформаційні дані, які справді належать до замовчування із зрозумілих політичних чи бизнесових причин. Але й без них можна навести безконечний список зовсім непотрібних інкоґніто в наших інформаційних вістках із нашого культурно-громадського, мистецького чи й навіть політичного життя.

Ми не радо читаємо в американській пресі дані про кількість підводних атомових човнів, про місце виготовлення міжплянетних ракет, про точну кількість вояків у Берліні чи будь-де. Зате з повним зацікавленням бачимо, як кожна американська імпреза, будь-яке видання, перша-ліпша акція висвітлюється повністю з усіма плюсами й мінусами, числами й відсотками, і тому, може, Америка росте!

ТВОРИ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

(9)

Місяченько круглоколий закрився хмарою:
Чи так тобі зо мнов любо, як мені з тобою?

Ой, лісами, берегами білі сніги спали,
Очі мої сивенькії сльозоньки заллями.

Вихор дикий, студененький, лопотить гіллями,
Тяжко, тяжко мому серцю з сумними гадками.

Ой, як тяжко, побратиме, тверд камінь глодати,
Ой ще тяжче бездольному в світі пробувати.

В гробі сумно, в гробі тихо, сумрак студененький,
Ой, як лляжу серед нього, тогди я щасненький.

БАЙКИ

Плішка і Соловей

Рікла Плішка д Соловію, що тихо сидів:
Жаль ся, що рідко щебечеш! Сей їй одповів:
„Лучше мало доброго, ніж лихоти много”.

Старий і Молодий Лис

Молодий Лис, который ще стрільця не знав,
Втішився, як нову красну шерсть достав.
А Старий рік, безпечность тих ліпот не любить,
Не тішся ними; сеся красота нас губить.
Не все, що красне,
Єсть для нас щасне.

Поток і Ріка

Поток, з громом шумно із гори текущий,
Сміявся з Ріки, в той час тихонько ідущой.
А як сніги згибли, верх води не дав,

То із того потока поточок лиш став.
А що гірше, що біг прудним перше скоком,
Сплившись з Рікою, не був вже Потоком.
Хто з шумом в світі сам ся величає,
Вже добру славу сам си розганяє.

Щука і Маленька Рибка

Рибка в воді червака ловила,
Не могла ззісти і дуже сь сердила.
Надбігла Щука, червака ковтнула,
А з червом вудка причеплена була.
Взяв рибарь Щуку на берег тягнути,
Взялась Рибка радувати,
Взяла подружкам казати:
„Часом то добре і маленьков бути!”

Діти і Жаби

Коло озера
Щодень звечера
Хлопці сюда, туда бігали
І на жаби засідали.
Лиш ся котра з води показала,
Каменем зараз в лоб діставала.
Одна з них над другі сміла,
Так з води до них повіла:
Діти! Діти, лишіть те биттє,
Вам то грачкою, нам йде о життє.

Лебедка і Ворони

Водою плила
Лебедка біла.
Надлетіли чорні Ворони,
Надлетіли в сесі сторони.
Бачте, Лебедка біла як сніжок!
А ми такі гидкі,
Чорні й бридкі.
Стрімголов на берег впали,
В дзьоби болота набрали
І стали згори мітати,
Білу Лебедку нуряти.
А Лебідь з дурних сміявся,
Став біліший, лиш скупався.
Хоть лихі люди соромом метають,
Добрі і чесні на теє не дбають.

ПСАЛМИ РУСЛАНОВІ

II.

Віра серця мого як Бескид твердо постановилась на любові. Смуток мій зникає, а радость сліди його позмітає, а сумна північ буде ясним полуднем, і звеселишся, а око твоє заблищить зірничкою в бурній пітьмі життя твосго, і огорнешся зоревою свитою тихомиря, і линасть над тобою милость божая, бо надія із серця твого не втікла — бо хто яко Бог?

Сполишиш ми долю і проженеш щастя, день ми споморочиш і світ ми западе, нуждов мя вдариш і нашлеш ми злидні, світ ми спустіє і йме ворогувати, зникає радость і плач мя огорне, туга ми ранком і вечором журба, і ніч ми несонна і горйовання з сонцем, вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, а не видреш любови і віри не видреш, бо руське ми серце та й віра руська.

25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ВИЗНАЧНОГО СВЯЩЕНИКА

„Не ви мене вибрали, а я вас".

Ці слова св. ап. Івана можна сміло примінити до Всч. о. Володимира Жолкевича, якого Найвищий Архиєрей, сам Христос, вибрав з-поміж небагатьох на Свойого священика, обдаровуючи при тім його різними талантами. Обдарував його люблячим серцем, яке обняло передовсім наших найменших діточок і нашу молодь, для якої він посвятив всю працю свойого священичого життя, і на рідній землі і тут в прибраній батьківщині. Обдарив його спокійною вдачею, якої так дуже потрібно священикові до виповнювання своїх обов'язків. Не знаю, чи хто в житті, знаючи його довший навіть час, бачив на його лиці, гнів, злість, чи задрість. Сумніваюсь також, щоб він когонебудь в житті вразив, чи образив. Все усміхнений, все чемний і кожної хвилини готов стати з поміччю чи духовою, чи матеріяльною. Наділив його Милосерний Бог і великою працьовитістю та точністю у виконуванні і священичих і національних обов'язків. Не пожалував йому і того музичного таланту та чудового голосу, щоб він міг ним прославляти Його св. Ім'я. Не диво, що Всч. о. Володимир все був популярним в середовищі, в якому б він не знайшовся.

Тому, оцінюючи ревну і вжертвенну його працю, і на полі церковнім і національнім, парохія св. Миколая в Торонті, в якій він сповняє свої священичі обов'язки, вшанувала в дні 29-го жовтня 1961 р., його, з нагоди 25-річчя його священства, щоб хоч почасти сплатити йому довг вдячности.

Ювілейні святкування розпочались Торжественною Співаною Службою Божою в церкві св. Миколая, по береги виповненою вірними. До неї станув Ювілят в асисті оо. Я. Бенеша, Г. Онуфрова, Ю. Федорова і Р. Даниляка. На цій Службі Божій співав гарно мішаний хор при церкві св. Миколая та хор „Арфа" під диригентурою п. Ковалева. Зворушливу проповідь про уряд і завдання священика виголосив о. Я. Бенеш, який також згадав і про той тернистий, життєвий шлях, яким ішов Ювілят.

На це велике свято прибула ближча і дальша родина о. Володимира з Канади і Америки та приступила під час Служби Божої до св. Тайн.

Щоб утривалити цю торжественну хвилину по Службі Божій о. Ювілят роздав пам'яткові образці.

Вечором цього ж дня о год. 8-ій відбулось в церковній залі св. Миколая прийняття в честь Ювілята. Тому, що о. Володимир тішиться такою великою популярністю серед громадян Торонта, велика заля була переповнена учасниками свята.

При головному столі засів о. Ювілят, а побіч нього його дружина Наталія, з дому Гумінілович, о. протоєрей д-р Б. Липський, який відкрив це свято і проводив ним, о. прелат П. Каменецький, його дві доні, Оксана, студентка Торонтонського університету. Вона минулого року одержала диплом Королівської Консерваторії і продовжує свої студії на Торонтонському університеті, і Христина, яка є реєстрованою медичною сестрою, але продовжає свої студії на Відділі „Публік Гелт Норсінг" Торонтонського університету. Була при головному столі о. Ювілята найближча родина і представники всіх церковних та світських організацій та Рідних Шкіл, щоб зложити о. Володимирові подяку за його жертвенну працю та щирі побажання з нагоди його 25-річчя священства. І діти Рідної Школи та учні курсів українознавства, крім побажань, дарували о. Ювілятові квіти, як довг подяки за працю над ними.

Якою великою популярністю і любов'ю тішиться о. Ювілят не тільки серед світських кол, але і найвищих наших духовних, видно з того, що крім соток щирих привітів, які наспіли майже з кожного краю та з Алберти, від бувших парохіян, серед яких о. Ювілят працював, прислали йому також побажання і благословення ВПреосвящений митрополит Кир Максим, ВПреосв. Архиєпископ Іван Бучко та Преосвященні Кир Ізидор і Кир Ніль.

Щоб зробити милу несподіванку Ювілятові, хор „Арфа" під проводом першого диригента „Арфи" п. Олени Глібович, проспівав дві його улюблені пісні. Крім цього наша молода і талановита співачка Марійка Бреcдень милозвучним голосом відспівала


о. Володимир Жолкевич при Службі Божій.

пісню при акомпаніяменті доні о. Ювілята, Оксани.

По всіх привітах забрав голос о. Ювілят. Дякуючи всім, між іншим, він сказав: „Сьогодні я молився і дякував Господеві за той великий дар і ласку бути священиком. Молився я за своїх покійних батьків, за цілий український нарід, за мучеників єпископів, священиків і вірних, за митрополита Слугу Божого Андрея, за свойого святителя Впр. Арх. Івана Бучка, який висвятив мене в дні 28-го серпня 1936 р. в храмі св. Юрія у Львові. Молився гаряче за свойого бувшого ректора Богословської Академії у Львові, а тепер митрополита страдальця Иосифа, за всіх священиків, які залишились на рідній землі, разом з народом терплять, та серед тортур і переслідувань не зрадили своєї віри і в катакомбах сповняють свої душпастирські обов'язки". На кінець подякував о. Володимир всім присутнім за участь та паням за влаштування прийняття та своїй односельчанці п. М. Велигорській, яка очолила комітет для влаштування 25-ліття.

З нагоди особистих свят — треба оглянутись в минуле, треба згадати родинні Серафинці, де наш о. Ювілят побачив перший раз світ, Городенку, до якої він з Серафинець ходив до гімназії щодня пішки, Коломию, де вже він, як сирота по священикові разом з мамою вдовою і другими сиротами перенісся жити. Треба тут згадати і його брата о. Романа, який заопікувався братом сиротою і сестрами та своєю мамою вдовою. Від тоді о. Володимир майже сам пробивався крізь життя. Треба також зупинитись на Львові, де наш о. Ювілят набирав знання і у філії української гімназії і там одержав свідоцтво зрілости. В цій гімназії він тішився славою диригента учнівського хору, який так гарно прославляв Бога в Преображенській церкві під час учнівських Богослужень, і який з таким великим успіхом влаштовував Шевченківські концерти. Зі Львовом зв'язані його богословські студії. З тих часів пам'ятає його вся Галичина, пам'ятає як одного з кращих диригентів хору питомців в історії семінарії. Він з тим хором об'їхав в 1933 р. місцевості львівського повіту, а в 1935 цілу Галичину, влаштовуючи концерти на честь о. Маркіяна Шашкевича. Весь дохід з тих концертів призначено на Рідну Школу. Не треба поминути і того, якою популярністю і симпатією та любов'ю він тішився серед студентів Богословської Академії. Опісля, вже як священик, де б він не був, чи в Стриганцях як сотрудник, чи у Любіні Великім, чи в Теребовлі, як катехит і сотрудник, чи Дитківцях, чи в Біляцях чи в Бродах — як катехит в учительській семінарії, а опісля в Золочеві, чи Сяноці, всюди він закладав шкільні, церковні, та світські хори і провадив їх та вщіплював в душі молодого покоління любов і пошану до української пісні.

Коли навіть доля кинула нашого Ювілята на скитальщину, він як добрий диригент та знавець і любитель української пісні, не закопав свойого таланту, яким обдарив його Господь, де б він не знайшовся, чи то у Відні у св. Варвари, чи у Франції, чи в Західній Канаді, а остаточно в Торонті, всюди він розгортає працю як диригент і пропагандист української пісні. Хоч згадати б жіночий хор „Арфа", з яким він збирає стільки похвал, чи не знає кожна дитина Рідних Шкіл свойого любого і доброго диригента й катехита?

Треба б побажати нашому дорогому Ювілятові о. Володимирові Жолкевичеві, щоб він і надальше був такий витривалий і такий послідовний в захованню Божих і священичих законів. Бо у своїй тихості і скромності він полонював серця не тільки своїх друзів, але й тих, серед яких він працював. Добрий Господь не щадив і йому хрестів, але це був якраз знак, як дуже його Бог любив за ту його витривалість і вірність Йому. Нехай надалі спочиває Боже благословення на нім і його родині і тих всіх, з якими і для яких буде працювати у другому 25-літтю його священичого життя.

о. Григорій Онуфрів

Величавим концертом українці Вінніпегу відзначили Роковини Шашкевича

Старанням Централі Українців Католиків Манітоби, при співучасті національних організацій відбувся 19-го листопада в Плейгавзі в місті Вінніпегу величавий Концерт у честь Пробудителя Галицької Землі, о. Маркіяна Шашкевича в 150-річчя з дня його народження. Понад 1,200 осіб заповнило Плейгавз: Митрополит, священики, громадянство, молодь і дітвора. Це справжня маніфестація.

На сцену, що була прикрашена великим портретом о. М. Шашкевича роботи артиста-маляра Романа Коваля, виступив збірний Мішаний Хор під керуванням п. Олі Гаврилюк (диригентка з катедри св. Володимира й Ольги). Всі відспівали „О, Канадо" при акомпаніяменті панни Вірляни Кисілевської. Прапори ветеранських і молодечих організацій надали національного настрою святові. Опісля слідували дві пісні, що їх добре виконав Мішаний Хор: „Пробудися, встань народе" і „Річенька". Пан Михайло Петришин гарно продеклямував вірш Віри Лебедової про Шашкевича.

Дитяча оркестра під керуванням п. Івана Семанюка гарно відограла: українську серенаду: „Ніч така, Господи" і марш: „Гей, нумо хлопці до зброї". При піяні була пані Кобрак та її доня Нора.

Півгодинну доповідь на тему: „Маркіян Шашкевич — наш символ і дороговказ", виголосив гість з Ріджайни, п. д-р Богдан Казимира.

Український Чоловічий Хор під керуванням п. Володимира Богоноса (диригент з православної катедри Пресв. Тройці) відспівав три пісні: „Херувимську", „Благослови всім" і „Засяло сонце золоте".

Понад 50 студенток в уніформах з Української Дівочої Академії Непорочного Серця Марії під керуванням Преп. Сестри Епіфанії Пацак, СПНДМ, відспівали гарно: „Підлися" і „Українська баркароля".

Кінцевий виступ припав для Рідношкільної дітвори. На сцену висипалось понад 300 дітей, як макового цвіту в народних українських строях. Здавалося, що о. Маркіян з високого портрету усміхається з радости, що діти в далекій Канаді не забули про нього. Гарненько виконали дві пісні: „Не згасайте ясні зорі" і „Рідна пісне". Цим хором диригував п. Святослав Головчинський, при акомпаніяменті панни Вірляни Кисілевської. Були заступлені діти з таких Рідних Шкіл: Катедра, УНО, Читальня „Просвіта", Св. Покрова, Христа Царя і цілоденна Школа св. Николая.

Вірш Лесі Храпливої „Молитва Маркіяна" з чуттям віддеклямував Евген Калужняцький, учень, 8 кл. Р. Ш. при Читальні „Просвіта".

Заключне слово виголосив ВПреосв. Митрополит Кир Максим Германюк, закликаючи приявних, щоб ішли слідами о. Маркіяна Шашкевича, зберігаючи його дві невмирущі ідеї: бути собою та дорожити рідною українською мовою.

Національними гимнами, що відспівали всі приявні — закінчено цей справді величавий Концерт. Кожний з приявних одержав на пам'ятку книжку про о. Маркіяна, яку зредагував о. С. Іжик.

Коли до того Концерту долучимо святкування, які відбулися 22-го жовтня, цебто Архиєрейську Службу Божу в церкві св. Андрея, Маніфестаційний похід і зложення вінків під пам'ятником Шашкевича та програму в Рідній Школі ім. Шашкевича — то можемо сміло сказати, що українці Вінніпегу дійсно гідно вшанували Апостола національного відродження, о. Маркіяна Шашкевича.

(„Поступ", Вінніпег).

Українська хроніка

● Бібліографічна Комісія НТШ влаштовує Наукову Конференцію в суботу, 23. грудня 1961 р. в год. 6-ій в залі НТШ, 302-304 Захід 13 вул. в Ню Йорку. На цій Конференції д-р Олександер Соколишин виголосить доповідь на тему „470-річчя появи перших слов'янських й українських друків Швайпольта Фіоля в Кракові", а о. протопресвітер Орест Іванюк дасть доповідь на тему „380-річчя появи Острозької Біблії". Доповіді будуть ілюстровані світлинами рідкісних українських друків. Після доповідей відбудуться сходини українських бібліотекарів.

Українська Літературно Мистецька Клюб Ню Йорк

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 22 грудня ц. р., відбудеться продовження доповіді п-ні Олександри Животко - Чернової про творчість Марка Вовчка. Початок о год. 8-ій веч.

● Доповідь проф. Юрія А. Перхоровича на тему „Бастарни (Кельти) в Галичині" відбудеться в рамцях наукового засідання Секції античної історії УВАН в суботу дня 23 грудня ц. р. о год. 5-ій по пол., в приміщенні УВАН при 206 Вест 100-ій вул., у Ню Йорку.

● Про „Український капітал в економіці СССР в першій п'ятирічці (1928-1932)" говоритиме д-р Зіновій Мельник у своїй доповіді під час наукового засідання Правничо - економічної секції УВАН в середу дня 27 грудня ц. р. о год. 7.30 веч. в приміщенні Академії при 206 Вест 100 вул., в Ню Йорку.

Ідеологічна Конференція ТУСМ-у в Ню Йорку

В залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку в суботу і неділю, 16-го і 17-го грудня ц. р. Головна Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського влаштувала чергову Ідеологічну Конференцію. Студії ідеології українського націоналізму, як однієї із духово - політичних течій в українському народі, що є основним завданням цього студентського Товариства, були основною тематикою і предметом розгляду цієї Конференції. В зв'язку із тим, на Конференції були виголошені наступні доповіді: „Ідеологія Українського націоналізму" — Т. Онуферко з Філядельфії, „Філософічні основи українського націоналізму" — мгр. Р. Кухар з Потсдаму, Н. Й., „Держава і нація" — п-на М. Савчак з Ню Йорку, „Відношення українського націоналізму до Росії" — інж. Б. Кульчицький з Філядельфії, „Розвиток ідеології українського націоналізму" — мгр. А. Бедрій з Нюарку, „За який державний устрій" — В. Будзяк з Ню Йорку і „Український націоналізм в зустрічі зі світом" — мгр. Р. Кухар (друга доповідь).

Поруч доповідачів, що вже ширше відомі українському загалові з своїх виступів на студентських і громадських форумах, виступали із доповідями також і нові і молодші студенти, які цікавляться того роду проблемами, що без сумніву є додатнім явищем. Прелеґенти в у своїх доповідях заторкнули в основному теоретичний бік проблеми ідеології українського націоналізму і неодноразово приходили до ствердження, що український націоналізм є самобутнім явищем, яке зродилось на ґрунті української духовости, культури і соціяльно-політичних обставин на протязі історії українського народу. Тому зайвим є шукати за його причинами поза Україною чи в чужих взірцях.

Конференція тривала два дні, тобто в суботу і неділю. Першого дня учасників було понад вісімдесять осіб. Також першого дня увечері відбулася розвагова мистецька частина, в якій з танками, співами і жартами виступали тусмівці з Осередку діяльности в Філядельфії, із споминами з власного пережиття у повоєнній Польщі — п. Дупляк, а мгр. Р. Кухар з рецитацією власної поеми, присвяченої сл. п. ген. Т. Чупринці.

Є. Г.

Вартісна доповідь

В кінці листопада відбулися у м. Гавана, Ілл., річні загальні збори організації „Ротари Клоб". На збори ці запрошено на спікера Юрія Фещенко-Чопівського. Темою його промови була Україна: її географічне положення, відокремленість від Росії, поневолення, і боротьба її народу за визволення з-під російсько-комуністичного ярма.

„Ця доповідь, сказав д-р Колеман, хірург, голова Клюбу, була вислухана великою скількістю присутніх з запертим віддихом, це була найцікавіша доповідь, яка відбулася на протязі року у Гавані".

Місцеві газети писали про дуже цікаві інформації у доповіді д-ра Чопівського.

Д-р Чопівський є другий раз переобраний на становище головного лікаря у повітовому шпиталі м. Гавана.

†

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що дня 18-го грудня 1961 р. упокоїлася в Бозі наша Найдорожча

МАМА, СЕСТРА і БАБУНЯ

бл. п. АННА ЛИС

Покійна народилася в Куліва, пов. Жовква, Західня Україна.

ПАРАСТАС — у П'ЯТНИЦЮ, 22-го ГРУДНЯ 1961 р., в год. 7:30 веч., в пох. заведенні Garszva, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

ПОХОРОН — в СУБОТУ, 23-го ГРУДНЯ 1961 р., в год. 9:00 ранку, з церкви св. Духа (N. 5th St.) в Брукліні.

Тяжким горем прибиті:

Донька — МАРІЯ СУКМАНОВСЬКА
Внучки — МАРІЯННА і КЕРИН
Брат — БОРИС КЛИМКО з родиною (в краю)

ШКІЛЬНА РАДА при УККА

при співпраці

Університету Українознавства при НТШ

— відкривають —

у ЗИМОВОМУ СЕМЕСТРІ АКАДЕМІЧНОГО 1961-62 року

ПЕДАГОГІЧНИЙ КУРС

для підготови

УЧИТЕЛІВ З УКРАЇНОЗНАВЧИХ ПРЕДМЕТІВ.

В програму курсу входять:

ПЕДАГОГІКА - ПСИХОЛОГІЯ: загальна і виховна;
ДИДАКТИКА ЗАГАЛЬНА;
МЕТОДИКА СПЕЦІЯЛЬНА й ін.

Закінчення курсу управнює навчати українознавчі предмети по школах.

Інформації уділяє та приймає зголошення на курс:

SHKILNA RADA
302 W. 13th Street — New York 14, N. Y.

Університет Українознавства повідомляє, що продовження викладів з циклю загальних предметів українознавства відбудуться

у СУБОТИ:
16-го ГРУДНЯ 1961 і 27-го СІЧНЯ 1962
в залі НТШ, 302 Вест 13-та вулиця — в Ню Йорку, Н. Й.
ПОЧАТОК: в год. 2:00 по пол.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

ПРАВНИЧО-ЕКОНОМІЧНОЇ СЕКЦІЇ.

Доповідь д-ра Зіновія Мельника:

(Purdue University)

„УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ В ЕКОНОМІЦІ СССР В ПЕРШІЙ П'ЯТИРІЧЦІ 1928-1932".

Засідання відбудеться

в СЕРЕДУ, 27-го ГРУДНЯ 1961 р.
в год. 7:30 вечора
в приміщенні АКАДЕМІЇ — 206 West 100th St., — New York.

КЕРІВНИЦТВО СЕКЦІЇ

ОСЕРЕДОК СУМА ім. ген.-хор. ТАРАСА ЧУПРИНКИ і II ВІДДІЛ ООЧСУ в НЮ ЙОРКУ

— влаштовують —

в суботу, 13-го січня 1962 року

ТРАДИЦІЙНИЙ

МАЛАНЧИН ВЕЧІР

в авдиторії ШКОЛИ св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ.

Оркестра: п. ТКАЧА

ПОЧАТОК: в год. 9:00 веч.

КОМІТЕТ

50-ліття українського організованого життя в Ошаві, Онт.

Українці в Ошаві, Онт., зорганізовані в Комітеті Українців Канади, відсвяткували 11 і 12 листопада радісну подію, а саме 50-ліття початків організованости наших піонерів, які своєю наполегливою працею, довершили великого діла в Ошаві. За їх почином ми маємо тепер великі досягнення, наші церкви, національні доми, визначних громадських діячів з їхніх дітей, яких вони виховали в українському дусі, різних професіоналістів і підприємців.

Свято це відбулось протягом двох днів в суботу 11 і неділю 12 листопада 1961 р., Бенкетом і Мистецькою Виставкою. Бенкет, який відбувся у залі Української Греко - Православної Церкви, св. Івана, на честь наших Піонерів, випав дуже величаво. Відділ КУК постарався, щоб запросити ще живих осіб, які доложили багато свого труду в наше організоване життя і їх відповідно відзначити та вшанувати. Відкриття із щирим привітом піонерів і гостей зробив голова Відділу КУК п. Олекса Шестовський, а дальше ведення програмою передав заступникові голови п. Іванові Вацкові, який вив'язався з свого завдання добре. Молитву до вечері перевів парох української греко - католицької церкви, св. Юрія, о. Іван Перейма, а всі присутні випили тост до наших Піонерів та відспівали Многоліття.

Песля вечері секретар Відділу КУК п. Степан Бакай представив присутнім гостей за почесним столом, як також піонерів, які мали призначений „свій" стіл. Про початки і дальший тяг українського організованого життя в Ошаві розказав в свойому рефераті мгр. Е. Гуцуляк, Ошавський аптекар. Він більше сконцентрував свою промову про початки, бо дальший тяг організованости є більшості відомий. Як довідуємося з його промови, то першою із церков була українська греко-католицька церква, яку почали будову 1913 року. Другою була українська греко-православна церква Різдва Пресвятої Богородиці яку почали будувати 1916 року. Вона пережила дуже тяжкі роки, бо Русска місія старалася її підпорядкувати під свою зверхність, однак сильна постава вже тоді свідомих українців до того не допустила. Дальше зорганізувалась українська пресвітерська церква і українська греко - православна церква св. Івана.

Із світських організацій першою була „Читальна Просвіти" ім. М. Грушевського, яка в пізніших часах зліквідувалась, а дальший тяг праці перебрала новостворена філія Українського Національного Об'єднання. Були також згадані всі інші організації, які ще існують і ті, які впротягу десятиліть зліквідувались. Закінчуючи свою промову мгр. Гуцуляк попросив присутніх однохвилинною мовчанкою вшанутати пам'ять тих Піонерів, які відійшли у вічність.

Дальше слідувало відзначення Піонерів спеціяльними відзнаками, Медальйонами Тараса Шевченка, що їх видала Централя КУК і стяжками, які мали відповідний напис. Відзначення довершили гол. КУК п. О. Шестовський і секретар КУК п. С. Бакай. Слово від Піонерів сказав п. Василь Гриців, який розказав про приватне життя тодішніх наших перших поселенців, та своїми щирими словами, переплітаними дотепами, держав присутніх у веселім настрою.

На закінчення Бенкету молитву провів парох української греко - православної церкви св. Івана, о. Д. Лучак. Після того слідували спільні знимки Піонерів і теперішніх представників до Відд. УКК, а потому весела забава з танцями, під час якої ще багато говорено про ті часи, що дали почин до нашого організованого життя на терені Ошави.

Виставка Українського Мистецтва, що відбулась у поблизькій залі УНО, була відкрита уже в суботу 11 листопада 1961, о год. 2-ій по пол., до год. 6-ої вечером, як також після бенкету, де багато його учасників мали нагоду її відвідати. Офіційне відкриття відбулося в неділю 12 листопада, о год. 2-ій по пол., і була відкрита до год. 10-ої веч. Відкриття зробив п. Олекса Шестовський, а дальше слово і пояснення до деяких експонатів виголосив член виставового комітету д-р Д. Антоневич.

Тут треба згадати, що головою виставкового комітету був п. Степан Задорожний, який дійсно дуже багато вложив свого труду, щоб ця виставка випала якнайкраще. Його помічником був д-р Антоневич, а помагали багато і жінок і мужчин.

Тяжко було в то повірити, щоб звичайні люди могли так гарно підготувати таку виставку. Вас просто брало за очі удекорування стін портретами наших національних провідників, які були прибрані гарними українськими вишивками. Вміло розложено різні видання наших письменників, як твори Лесі Українки з її погруддям, твори Тараса Шевченка, також з його погруддям, видання Івана Франка і багато-багато інш. Були також порозвішувані різні мапи, України, Галичини і Буковини, з позначенням всіх сіл, за якими багато присутніх шукало. Можливо, що з найцінніших речей, які були виставлені, це старі знимки — живі свідки тодішних часів. На них ми бачили: інструментальні оркестри, аматорські гуртки, що грали вистави ще по хатах, з'їзди різних організацій, найбільше „Січей", які були колись дуже активні по Канаді і Америці. Було багато українських вишивок, нових і старих, привезених ще із „старого краю", майже всі видання української преси і інше.

Цю виставку відвідало велике число людей, а також і молоді, що тепер учащає на Курси Українознавства, які цього року проводяться в Ошаві, а учителем тих Курсів і шкільним інструктором є проф. Яків Козловський з Торонта. Віримо, що таку виставку повторимо у міській бібліотеці, під час святкування 75-ліття перших українських поселенців в Канаді.

Честь вам і слава, піонери українського організованого життя в Ошаві, а до вас, молодшого покоління, звертаємось із закликом: продовжуйте чесне діло, започатковане нашими Піонерами.

М. Хомин

НЕ БУДЕ ВІЙНИ, БО КОМУНІСТИ НЕ МАЮТЬ ХАРЧІВ

Вашингтон. — Директор агенції харчів миру Джордж Мек Ґаверн заявив, що в найближчому році не треба боятися загальної війни, бо в комуністичному Китаї і в інших комуністичних державах немає харчів. Комуністи навіть не скривають того, що в них бракує харчів. МекҐоверн каже, що комуністи не зможуть погіршити харчові ситуації тим, що почали б війну, бо це був би явний їх кінець.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА!

Пласт-Прият в Пассейку, Н. Дж. купує дім для молоді

В неділю 19-го листопада 1961 року відбулися Загальні Збори Пласт - Прияту в Пассейку, Н. Дж. Зборами проводила Президія, до якої входили інж. В. Бакалець — голова, Я. Мартинюк — секретар.

Головною ціллю Загальних Зборів було ознайомити батьків з завданнями Пласт-Прияту (батьківського комітету) з трудноцами, які стоять перед Пластовою Старшиною тому, що немає приміщення, де можна б було вести виховну працю, і якраз брак відповідного приміщення є причиною, що молодь, бачачи безпорадність батьків, поволі, але систематично, а може і безповоротно від нас відходить. Як ми візьмемо під увагу клич „Батьки і діти", розбираючи справу індивідуально, то батьки дбають про своїх дітей і можуть їм дати все, чого діти хочуть.

Ті всі справи взяв під увагу „Батьківський Комітет" на Загальних Зборах, де вибрано нову Управу, яка рівночасно має бути Комітетом для придбання Дому Молоді в Пассейку. Збірку вже переводиться, і на перший початок вже зложено і задеклярувано понад п'ять тисяч долярів. Від батьків і Пассейської громади буде залежати, чи для нас справа молоді, нашого майбутнього, є дорога: самим говоренням, скупістю, нарікaнням і розкладанням безнадійно рук ми до нічого не дійдемо, тому вже найближче майбутнє покаже, як ми до цієї справи поставимося, і як ми її розв'яжемо.

До нової Управи ввійшли: Володимир Медвідь — голова, а до Контрольної Комісії вибрано на голову С. Домарадзького, Т. Кулика і В. Сенишина — членів.

На черговому засіданні впорядковано нову управу в такому складі: інж. В. Бакалець — заст. голови, Я. Мартинюк — секретар, В. Марущак — касир, С. Покора — орган. референт, С. Лапічак і А. Ваньо — члени Управи.

В. Марущак

В неділю 10-го грудня в Українській Централі при Говп Авеню відбулося віче в справі купна „Дому Молоді", що його скликав Пласт - Прият. Зібранням проводив п. Медвідь, а доповідь про потребу такого „Дому Молоді" виголосив інж. Вол. Бакалець. На велику пассейську та кліфтонську громаду прибуло коло 40 осіб. Між ними, бездітні, і з Ню Йорку інж. Баранський, як обсерватор, бо в Н. Й. йде саме теж підготовка до купна дому для пластової молоді.

Інж. В. Бакалець широко змалював обставини, серед яких перебуває наша молодь. А молодь можна буде зберегти для себе й української нації, коли вона буде мати добру опіку, буде себе почувати на американському ґрунті не менше вартісною від американської молоді. Молодь можна виховувати, але щоб можна це зробити, молодь мусить мати своє приміщення.

Над заторкненою проблемою присутні висловлювали свої думки. Впали проєкти купувати не старий дім, а купити площу й побудувати дім, який справді міг би служити всім потребам молоді. Треба підкреслити, що „Дім Молоді", який здобудеться, мав би бути під зарядом Пласт-Прияту, але двері того дому отворені для всієї молоді, доросту Пассейку, Кліфтону й околиці.

Обсерватор із Н. Й. інж. Баранський, поділився з присутніми своїми заввагами й змалював важке положення в м. Ню Йорку. Є побажання, і над тим дискутовано, що коли „Дім Молоді" буде мати відповідні приміщення, то в ньому буде мати своє пристановище і „Рідна Школа", яка тепер приміщується в американській школі. А в школі є 155 дітей і над тим треба подумати, бо одного дня діти можуть залишитися без приміщення.

Розпочато акцію збірки грошей, яка вже дала гарний вислід, бо задекляровано понад $5.000. Вже під час зібрання були перегони. Одні деклярували $500, а інші $800. Значить, що не треба сумніватися, що в короткому часі пассейська й кліфтонська громади будуть пишатися величавим „Домом Молоді", який поруч численні вже наші здобутки, буде окрасою нашої громади.

П. Я.

Спорт

„ЛЕВИ" ВИЕЛІМІНУВАНІ

„Леви" — Кікерс 1:2 (0:1).

У неділю, 10-го грудня ц. р. грали „Леви" чвертьфінальні змагання стейту за Футбольну Професійну Чашу ЗДА. Противником „Левів" була місцева сильна німецька дружина Кікерс, що здобула першенство Першої Дивізії — Північ та увійшла до Вищої Ліги на 1962-ий рік і здобула Стейтовий Чемпіонат та чашу д-ра Петра Піля, перемігши італійську дружину Марунс, цьогорічного чемпіона Вищої Ліги Шикаґа, із рахунком 3:1.

У дружині Кікерс грає Рушенський та Бахмаєр — два змагуни із Футбольної Репрезентації ЗДА.

Тому „Леви" мали малі вигляди на перемогу, а деякі люди навіть передбачували вислід 5:0 в користь Кікерс.

Дружина „Левів" заграла добре та була рівнорядним противником. „Леви" мали більше шанс на перемогу, але анемічний напад „Левів", найслабша частина дружини, не зумів здобути більше воріт. Одинокі ворота для „Левів" здобув лівокриловий Володимир Бахір, пославши м'яча луком в порожні ворота Кікерс. До останніх змагань виступили „Леви" в такому складі: Кашуба, Мелешко-Терлецький - Еліяшевський, Крат - Мишалів, В. Бахір - А. Яворський - Стахровський-Караван - М. Яворський і Пасіка.

У Фіналі Стейту Іллиной за Національну Аматорську Чашу ЗДА сильна дружина Словаків, підсилена українцем Зеноном Снилком, колишньою футбольною зіркою „Левів", перемогла німецьку дружину Швабен із рахунком 6:4.

Петро Головатий

● Біля Севілі в Еспанії велика юрба народу зібралась, щоб привітати конвой вантажних авт з Мадриду, що віз товари і різне добро вартости дол. 170.000 для поводян тієї околиці. Вислано окремий літак, що мав взяти участь у тому маніфестаційному привітанні. Літак кружляв над головами глядачів, аж ось зачепив за електричні проводи, запалився і впав в юрбу. Згинуло 20 осіб, в тому 8 дітей і ранено коло 100.

● В південній частині стейту Іллиной занотовано 500 випадків невідомої досі недуги між дітьми. Це є недуга віддихових органів, получена з кашлем. Гадають, що це не є інфлюенца.

Шашкевичівська Сесія Канадійського НТШ у Торонті

К НТШ вшанувало Пробудителя Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича в 150-ліття його народження, Святочною Сесією, що відбулась 26-го листопада в Торонті в Домі Просвіти. Заля була заповнена членами НТШ, представниками духовенства, організацій і гостей.

Сесію відкрив голова КНТШ проф. д-р Євген Вертипорох і представив зібраним прелеґента - гостя проф. д-ра Григора Лужницького з Філядельфії.

В короткій доповіді „о. Маркіян Шашкевич на тлі доби", яку доповідач з питомою йому ерудицією виголосив, захопив всіх присутніх. Прелеґент представив чітко постать Маркіяна Шашкевича в часі, коли розговірною мовою нашої інтелігенції була польська мова, але ніхто не вважав себе поляком. Прелеґент описав фізичну постать Маркіяна, його послідовний і сталий характер і його родинні відносини. Мимо важких, несприятливих життєвих обставин та хвороби, що підкошувала його слабе здоров'я, однак прагнення його до здобуття знання перемагали все. Він наполегливо занимався самоосвітою. Вивчаючи національно-культурне відродження чехів й інший слов'ян та українські твори на Придніпрянщині, звернув увагу на народну творчість свого народу, в якій знайшов історію цілого українського народу.

В черговій доповіді „Т. Шевченко й о. Маркіян Шашкевич" проф. Т. Залеський перевів основну і річеву паралелю між Т. Шевченком і М. Шашкевичем. Т. Шевченко не міг мати ніякого впливу на творчість о. Маркіяна Шашкевича тому, що той скорше почав писати українською мовою. Твори Т. Шевченка не були відомі М. Шашкевичеві, натомість Т. Шевченкові була відома „Русалка Дністрова". Творчий шлях обох поетів був короткий. Невідрадні обставини не дали обом можливости розвинути довшу творчість. Т. Шевченко мав багато приятелів і приклонників. М. Шашкевич мав їх дуже мало. Т. Шевченко мав можливість ознайомитись з козацьким визвольним періодом нашої історії від живучих учасників і очевидців, а сам будучи кріпаком, став передусім подвижником соціяльного становища українського народу під московською займанщиною. Маркіян Шашкевич щойно завдяки етнографічним студіям відкрив в піснях і обрядах, що народ Галицької Землі, це насильно відділена вітка українського народу. Тематика творів навіть подібна, тісно пов'язана з українською народною творчістю. Оба доцінювали знання української мови. Т. Шевченко опрацював і видав „Буквар", а о. М. Шашкевич уклав „Читанку для діточок". Оба вони впровадили мову простолюддя в літературу. Маркіян Шашкевич був не лише Пробудителем Галицької Землі, але теж палким патріотом і соборником.

Третю доповідь проф. д-ра В. Лева п з. „Індивідуальність о. Маркіяна Шашкевича" прочитав голова КНТШ проф. д-р Євген Вертипорох. В цій доповіді автор докладно і вичерпно накреслив родинні обставини, батьківський дім, настрої в родині, стиль і спосіб життя та атмосферу родинного дому, побут в бережанській гімназії, в духовній семінарії на студіях на університеті. Автор подав, як формувалась особовість та індивідуальність Маркіяна Шашкевича серед довкілля, що вживало чужої польської мови. Під час студій ознайомився з відродженою творчістю західних і південних слов'ян та майже з усіма літературними творами з Придніпрянщини, і це заставило Шашкевича звернути увагу на свій нарід. Збірник народних пісень М. Максимовича спонукав його до збирання і записування народних пісень в Галичині, до чого заохочував теж своїх товаришів. Знайшовши ті самі традиції та національні державницькі ідеї, став палко працювати для ідеї соборництва. Під час студій своєю особовістю здобув великий вплив на студентів. „Руський дух піднявся на сто процент", — стверджував сучасник о. Маркіяна Шашкевича. Захоплений ідеєю відродження української літератури в живій народній мові, зорганізував ширший гурт. Автор перевів аналізу літературної творчости поета, та ствердив, що вона, крім особистих пережиривань і настроїв носить в собі знамено глибоких релігійних і національних почувань. Автор також начеркнув постаті „Трійці", вплив індивідуальности Шашкевича на них, їх думки та оцінку заслуг Шашкевича для пробудження галицьких українців.

Леоніда Вертипорох

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 24-го ГРУДНЯ 1961:

АЛЛЕНТАВН, Па. — Річні Загальні Збори Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 147, в год. 2:30 по пол., в парохіяльній залі Української Православної Церкви. На порядку нарад звіти та вибір нової Управи на 1962 рік. Ці Збори перелoжено на цю неділю тому, що заповіджені на минулу неділю не відбулися, через погану погоду. — І. Зазворський, секр.

Посмертні згадки

Теодор СТЕХ, народж. 1888 р. в селі Стрптин, пов. Рогатин, член Відд. 368 УНСоюзу в Маямі, Флорида, помер 24-го листопада 1961 р., в шпиталі. Покійний полишив дружину Розалію і сестру Софію Зададовську. Похорон відбувся із православної української церкви на цвинтар Флегри Меморіял. — В. Н. П.!
С. Маік, секр.

Ксеня ШУЛЬ — членка Відділу 383 УНСоюзу в Бріджпорті, Конн., померла 13-го листопада 1961 р. Покійна народилася у селі Остапіє, повіт Скалат. До УНСоюзу вступила 1938 р. Полишила у смутку доньку Верону і зятя та двох внуків. Похорон відбувся в дні 16-го листопада ц. р. до церкви св. ап. Петра і Павла, а опісля на католицький цвинтар св. ап. Петра і Павла. — Вічна Їй Пам'ять!
John Grozinsky, секр.

Юрко ФУТРИК, член Б-ва св. Григорія, Відд. 24 УНСоюзу в Ранкін, Па., помер 8-го жовтня 1961 р. Членом УНСоюзу був впродовж 43 років. Покійний народ. 1881 р. в селі Підгородище, пов. Бібрка, Зах. Україна. У великому смутку полишив дружину Євдокію, 2 синів: Богдана і Володимира. Похорон відбувся 12-го жовтня ц. р., з пох. заведення до церкви св. Михаїла в Ранкін, при участі Родини, Членів Б-ва, Сусідів та Приятелів. Покійного поховано на цвинтарі в Норт Бредок, Па. — В. Н. П.!
Н. Щур, секр.

Життьове забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту. Забезпечіться в Українському Народному Союзі.

ТАРЗАН, ч. 4,765. Брати між собою.

FRANK GARVEY AND THE APE-MAN TALKED BY A CAMPFIRE

Френк Ґарві і мавполюд розмовляли при ватрі.

UNAWARE THAT JON AUSTIN VISITED HIS BROTHER'S TENT "WHAT'S BOTHERING YOU?" ASKED TONY QUIETLY.

Зовсім не знаючи, що Джан Остін пішов до шатра свого брата. — Що вам докучає? — запитав спокійно Тоні.

"WELL-NO OFFENSE," JON SAID NERVOUSLY "BUT TARZAN CLAIMS THAT YOU HIRED RANGER TO KILL ME"

— Ну, що ж, немає образи сказав Джан нервово. — Але Тарзан твердить, що ви найняли вбивника, щоб мене вбив!